

Sygn. akt IV KS 36/22

POSTANOWIENIE

Dnia 8 grudnia 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Paweł Wiliński

w sprawie **M. W.**

oskarżonego o czyn z art. 280 § 1 k.k. w zw. z art. 157 § 1 k.k. przy zast. art. 11 § 2 k.k. i art. 189 § 1 k.k. i art. 13 § 1 k.k. w zw. z art. 281 k.k. przy zast. art. 12 k.k.

po rozpoznaniu w Izbie Karnej

na posiedzeniu w dniu 8 grudnia 2022 r.,

skargi obrońcy oskarżonego

na wyrok Sądu Okręgowego w Częstochowie

z dnia 23 sierpnia 2022 r., sygn. akt VII Ka 435/22

uchylający wyrok Sądu Rejonowego w Częstochowie

z dnia 21 stycznia 2020 r., sygn. akt XVI K 1069/17, i przekazujący sprawę do ponownego rozpoznania,

na podstawie art. 539e § 2 k.p.k.

p o s t a n o w i ł:

1. oddalić skargę;

2. kosztami postępowania skargowego obciążyć oskarżonego M. W..

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 21 stycznia 2020 r., sygn. akt XVI K 1069/17, Sąd Rejonowy w Częstochowie, uniewinnił oskarżonego M. W. od zarzucanego mu czynu z art. 280 § 1 k.k. w zw. z art. 157 § 1 k.k. przy zast. art. 11 § 2 k.k. i art. 189 § 1 k.k. i art. 13 § 1 k.k. w zw. z art. 281 k.k. przy zast. art. 12 k.k.

Po rozpoznaniu apelacji wywiedzionych przez prokuratora i pełnomocnika oskarżyciela posiłkowego, Sąd Okręgowy w Częstochowie wyrokiem z dnia 23

sierpnia 2022 r., sygn. akt VII Ka 435/22, uchylił zaskarżony wyrok i sprawę przekazał do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu w Częstochowie. Orzeczenie tego Sądu zapadło po ponownym rozpoznaniu sprawy w postępowaniu odwoławczym na skutek wyroku Sądu Najwyższego z dnia 27 kwietnia 2022 r., w sprawie o sygn. IV KK 212/21.

Na powyższy wyrok skargę w trybie art. 539a § 1 k.p.k. złożył obrońca oskarżonego, zaskarżając go w całości i podnosząc zarzut:

„naruszenia art. 437 § 2 kpk przez uchylenie wyroku Sądu Rejonowego w Częstochowie z dnia 21 stycznia 2020 r. wydanego w sprawie pod sygn. akt XVI K 1069/17 i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania przez Sąd I instancji, podczas gdy w sprawie nie zaistniały żadne przesłanki merytoryczne, a w konsekwencji także formalne uzasadniające wydanie orzeczenia tej treści”.

Podnosząc powyższe, skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego orzeczenia w całości i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania sądowi odwoławczemu.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga obrońcy oskarżonego M. W. jest niezasadna, a wobec tego nie mógł zostać uwzględniony postulat o uchylenie wyroku Sądu odwoławczego i przekazanie sprawy temu Sądowi do ponownego rozpoznania w postępowaniu odwoławczym. Wbrew stanowisku skarżącego, Sąd II instancji podejmując wobec oskarżonego rozstrzygnięcie o charakterze kasatoryjnym, nie dopuścił się obrazy art. 437 § 2 k.p.k.

Na wstępie przypomnieć należy, że zgodnie z art. 539a § 1 i 3 k.p.k. skarga od wyroku sądu odwoławczego uchylającego wyrok sądu pierwszej instancji i przekazującego sprawę do ponownego rozpoznania może być wniesiona wyłącznie z powodu naruszenia art. 437 k.p.k. lub z powodu uchybień określonych w art. 439 § 1 k.p.k. Z kolei, zgodnie z art. 437 § 2 zdanie drugie k.p.k. uchylenie orzeczenia i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania może nastąpić wyłącznie w wypadkach wskazanych w art. 439 § 1 k.p.k., art. 454 k.p.k. lub jeśli jest konieczne przeprowadzenie na nowo przewodu w całości.

Uprawnienie Sądu Najwyższego rozpoznającego skargę na wyrok sądu odwoławczego ogranicza się do zbadania, czy w sprawie, na etapie postępowania przed sądem I lub II instancji, zachodzi tzw. bezwzględna przyczyna odwoławcza, albo doszło do uchylenia wyroku wobec wystąpienia przesłanek określonych w art. 454 § 1 k.p.k., bądź też konieczne jest przeprowadzenie w całości przewodu sądowego (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 10 lutego 2017 r., IV KS 6/16, uchwała Sądu Najwyższego z dnia 25 stycznia 2018 r., I KZP 13/17, oraz uchwała Sądu Najwyższego z dnia 22 maja 2019 r., I KZP 3/19). Postępowanie w trybie skargi na wyrok sądu odwoławczego nie służy natomiast do dublowania przeprowadzonej już w sprawie kontroli odwoławczej, co oznacza, że niedopuszczalne jest, aby Sąd Najwyższy w trybie art. 539a k.p.k. ponownie, samodzielnie ocenił, czy zachowanie oskarżonego wyczerpuje znamiona czynu zabronionego, doszedł do odmiennych wniosków i z tego powodu uchylił zaskarżony wyrok. Przedmiotem kontroli w tym postępowaniu jest stwierdzenie, czy uchylając wyrok sądu pierwszej instancji z przekazaniem sprawy do ponownego rozpoznania, sąd odwoławczy kierował się podstawami wydania wyroku kasatoryjnego wskazanymi w art. 539a § 3 k.p.k. oraz czy takie rozstrzygnięcie było w konkretnej sprawie konieczne (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 6 marca 2018 r., V KS 3/18).

W realiach niniejszej sprawy nie budzi wątpliwości, również po stronie obrońcy oskarżonego, przyczyna podjęcia przez Sąd odwoławczy rozstrzygnięcia o charakterze kasatoryjnym i jest to zakaz wynikający z art. 454 § 1 k.p.k. Sąd Okręgowy w Częstochowie w sposób jasny i jednoznaczny jako podstawę prawną uchylenia wyroku Sądu Rejonowego w Częstochowie uniewinniającego oskarżonego od przestępstwa z art. 280 § 1 k.k. w zw. z art. 157 § 1 k.k. przy zast. art. 11 § 2 k.k. i art. 189 § 1 k.k. i art. 13 § 1 k.k. w zw. z art. 281 k.k. przy zast. art. 12 k.k. wskazał art. 454 § 1 k.p.k. Uznał bowiem, że prawidłowa, wszechstronna i wnikliwa ocena zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego winna doprowadzić do przypisania oskarżonemu M. W. odpowiedzialności karnej za zarzucany mu czyn albo w ramach zarzucanego mu czynu i wydanie wyroku skazującego. Wskazał ponadto wprost, że z uwagi na fakt, iż sąd odwoławczy nie może skazać oskarżonego, który został uniewinniony w pierwszej instancji,

zaistniała konieczność uchylenia zaskarżonego wyroku i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania. Taka konkluzja Sądu II instancji wynikała z przychylenia się do zarzutów ujętych w złożonych przez prokuratora i pełnomocnika oskarżyciela posiłkowego apelacjach dotyczących sprzecznej z zasadami doświadczenia życiowego i regułami logicznego rozumowania oceny materiału dowodowego, w szczególności zeznań pokrzywdzonego i wyjaśnień oskarżonego, prowadzącej do błędnego ustalenia stanu faktycznego sprawy. Jednocześnie Sąd odwoławczy wyraził pogląd, że nie jest konieczne uzupełnianie materiału dowodowego w przedmiotowej sprawie.

Istotne znaczenie dla oceny niniejszej skargi ma układ procesowy, w jakim orzekał Sąd II instancji. Sąd Okręgowy w Częstochowie rozpoznawał apelacje prokuratora i pełnomocnika oskarżyciela posiłkowego, wniesione od wyroku uniewinniającego M. W., a zatem faktycznie orzekał w warunkach związania ograniczeniami wynikającymi z art. 454 § 1 k.p.k. Przypomnieć należy, że w wypadku reguły *ne peius* z art. 454 § 1 k.p.k. kontrola skargowa obejmuje ocenę prawidłowości zastosowania tego przepisu pod kątem spełnienia warunku, zgodnie z którym sąd odwoławczy "nie może skazać oskarżonego". Wymaga to wykazania przez ten sąd, że gdyby nie stwierdzone uchybienie, to mógłby zapaść wyrok skazujący, ale jego wydanie nie jest dopuszczalne w instancji odwoławczej z uwagi na zakaz takiego orzekania (zob. uchwała 7 sędziów Sądu Najwyższego z dnia 25 stycznia 2018 r., I KZP 13/17). Lektura uzasadnienia Sądu II instancji dobitnie wskazuje, że właśnie omawiana wyżej sytuacja zaistniała w niniejszej sprawie, tj. że reguła wyrażona w art. 454 § 1 k.p.k. miała bezpośredni wpływ na treść orzeczenia. Stwierdzenie poprawności zastosowania przez Sąd odwoławczy art. 454 § 1 k.p.k., jest wystarczające do akceptacji wyroku tegoż Sądu, a tym samym oddalenia skargi obrońcy oskarżonego M. W., w której skarżący kwestionuje *de facto* stanowisko Sądu odwoławczego dotyczące uznania zasadności zarzutów apelacji i skazania oskarżonego.

Mając powyższe na względzie, na podstawie art. 539e § 2 k.p.k. postanowiono jak w części wstępnej postanowienia. Rozstrzygnięcie co do kosztów postępowania znajduje uzasadnienie w treści art. 636 § 1 k.p.k.

Z tego względu orzeczono jak w sentencji.

l.n